

עפ"ת 32829/05/19 - בלאל מרעי נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 32829-05-19 מרעי נ' מדינת ישראל

לפני כבוד השופט דאוד מאזן

המערער בלאל מרעי

נגד

המשיבה

מדינת ישראל

ערעור מיום 15-5-19 על גזר דינו של בית משפט לתעבורה בחדרה (כב' השופטת עידית פלד) בתיק 2909-10-17 מיום 18-4-19

פסק דין

כללי

1. לפני ערעור על חומרת העונש שגזר ביהמ"ש קמא (פל"א 2909-10-17 מתאריך 18-04-19, כב' השופטת עידית פלד).
2. כנגד המשיב, יליד 1980, הוגש כתב אישום המייחס לו עבירות של נהיגה בפסילה, לפי ס' 67 לפקודת התעבורה, תשכ"א - 1961 (להלן: "**הפקודה**"); נהיגה ברכב ללא רישיון נהיגה תקף לסוג הרכב (קטנוע) בניגוד לסעיף 10(א) לפקודה; ואי ציות להוראות שוטר בניגוד לתקנה 23(א)(1) לתקנות התעבורה.
3. על פי הנטען, בכתב האישום המתוקן, ביום 6.10.17 סמוך לשעה 11:30 נהג המערער בקטנוע מסוג סאן יאנג מספר 5323763 בערערה במרכז הכפר בציר ראשי או בסמוך לכך, כשהוא בפסילה שניתנה לו ב-2 תיקים שונים: תיק מספר 1737-07-14, בבימ"ש לתעבורה בחדרה, למשך 24 חודשים, גז"ד מיום 19.4.15, פסילה שניתנה בהיעדרו, והוא הפקיד את רישיונו; ותיק מספר 4805-16 בבימ"ש לתעבורה בחדרה, למשך 11 חודשים, גז"ד מיום 23.1.17, פסילה שניתנה בנוכחותו ובנוכחות סניגורו, והוא הפקיד את רישיונו. באותו אירוע נהג המערער ברכב ללא רישיון נהיגה תקף מחמת היותו בלתי מורשה לסוג הרכב; ולא ציית להוראת השוטרים לעצור, נס מפניהם תוך שמגביר את מהירות נסיעתו, עלה על כיכר, נסע בנתיב ללא מוצא, פרק רגלית מהרכב עד אשר נעצר על ידי השוטרים.

ההליך בבית משפט קמא;

4. בית משפט קמא הרשיע את המערער, על פי הודאתו, בעבירות הבאות: נהיגה בפסילה, לפי ס' 67 לפקודה; נהיגה ברכב ללא רישיון נהיגה תקף לסוג הרכב (קטנוע) בניגוד לסעיף 10(א) לפקודה; ואי ציות להוראות שוטר בניגוד לתקנה 23(א)(1) לתקנות התעבורה.
5. טרם שגזר את דינו של המערער- בית משפט קמא הורה כי המערער יופנה לקבלת תסקיר שירות מבחן ובנוסף הופנה לשם קבלת חוות דעתו של הממונה על עבודות שירות (להלן: "הממונה"), זאת כדי לבחון עם הממונה את האפשרות שהמבקש ירצה את עונשו על דרך של עבודות השירות.
6. ביום 14.11.18 הוגש לתיק בית משפט קמא תסקיר מטעם שירות המבחן, המפרט בהרחבה את נסיבותיו האישיות, התרשמות עורך התסקיר מנכונות אמתית וכנה של המערער לשינוי דפוסי התנהלותו. נוכח האמור, שירות המבחן המליץ על הארכת עונש המאסר על תנאי שעומד ותלוי כנגד המערער והטלת עונשי פסילה וצו מבחן למשך 18 חודשים, תוך שילובו של המערער בקבוצה בתחום התעבורה, וצו של"צ בהיקף של 250 שעות למשך שנה.
7. בתסקיר משלים מיום 5.2.19, לאחר שהתקיימו 6 מפגשים טיפוליים חד שבועיים, עדכן עורך התסקיר כי המערער מגויס רגשית ופיזית לתהליך הקבוצתי ונתרם ממנו; ושירות המבחן חזר על המלצתו לעונשי פסילה והארכת מאסר מותנה בשילוב עם צו מבחן וצו של"צ, תוך שנטען כי המלצה זו אף מתחזקת לנוכח התרשמות שירות המבחן מהתהליך הטיפולי החיובי שעורך המערער, הלכה למעשה.
8. המערער לא התייצב פעמיים בפני הממונה על עבודת השירות חרף זימונו.

גזר הדין:

9. בגזר דינו ביהמ"ש קמא עמד על מדיניות הענישה באשר לעבריינים אשר נפסלו מלנהוג לאחר שביצעו עבירות חמורות ומבצעים עבירה של נהיגה בזמן פסילה. בהתנהלות זו, כך צוין, המערער התעלם מערכים חברתיים הראויים להגנה; כמו ההגנה על משתמשי הדרך מפני נהיגתם של נהגים מסוכנים שנפסלו מלנהוג ונוהגים ללא רישיון נהיגה; וגם כיבוד החוק והחלטות בית המשפט.
10. מכל אלה, בשים לב לרמת הענישה המקובלת, לאור חומרת העבירות ונסיבות ביצוען, ביהמ"ש קמא מצא כי מתחם העונש ההולם הינו בין מאסר בן 6 חודשי מאסר בפועל שניתן לרצותם בדרך של עבודות שירות לבין 24 חודשי מאסר בפועל, בנוסף לפסילה בפועל לתקופה ממושכת בנוסף לעונשים נלווים של מאסר על תנאי, פסילה מותנית וקנס כספי.
11. בבוא ביהמ"ש קמא לקבוע את העונש הראוי בגדרי המתחם, הוא הביא בחשבון לחומרא את עברו התעבורתי של

המערער אשר צבר לחובתו 22 הרשעות קודמות; ביחוד הרשעתו בשתי הזדמנויות בביצוע עבירה של נהיגה בזמן פסילה, בגין ריצה 3 חודשי עבודת שירות והרשעה בגין נהיגה בשכרות. למערער גם עבר פלילי, אך בית המשפט, בשל מרחק הזמן, לא הביא זאת כחלק משיקולי החומרא במקרה דנן.

12. מנגד בית משפט קמא שקל לקולא את הודאת המערער ולקייח האחריות, נסיבות חייו הלא קלות של המערער, מצבו המשפחתי (נשוי ואב לילד) רצונו של המערער בשיקום חייו וההליך הטיפולי שעורך המערער כפי שניתן ללמוד על כך מתסקיר ישרות המבחן.

13. בית משפט קמא החליט שלא לקבל את המלצות שירות המבחן ביחס להארכת עונש המאסר המותנה והשית על המערער את העונשים הבאים: 6 חודשי מאסר לריצוי בפועל והפעלתו של מאסר מותנה בן 6 חודשים מתיק 4806-16 וזאת באופן חופף, כך שעל המערער לרצות 6 חודשי מאסר לריצוי בפועל, 8 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים, לבל יעבור המערער עבירות של נהיגה בזמן פסילה או נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף ביחס לסוג הרכב, פסילה בפועל מלנהוג או להחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 5 שנים וזאת במצטבר לכל פסילה אחרת, הפעלת פסילה מותנית בתיק 4805-16 של 6 חודשים ותיק 1737-07-14 של 6 חודשים, הכל באופן מצטבר, כך שיהיה עליו לרצות 6 שנות פסילה בפועל וזאת החל מיום 15-10-17, ו12 חודשי פסילה על תנאי למשך שלוש שנים וקנס בסך 1,000 ₪.

טענות הצדדים;

14. במסגרת הערעור -מלין המערער על חומרת העונש שהושת עליו . בתוך כך, המערער טוען עונש המאסר בפועל שהוטל חורג לחומרה מרמת הענישה המקובלת. עוד נטען, כי ביהמ"ש קמא לא נתן משקל ראוי להמלצת שירות המבחן להאריך את עונש המאסר על תנאי, ושליחתו מאחורי סורג ובריא לראשונה בחייו , יוביל לפגיעה בלתי מידתית באורחות חייו. המערער מדגיש את ההליך הטיפול שהחל טרם גזר דינו, למניעת ריצדביזם בעבירות תעבורה, ועל התרומה הרבה גם לציבור הנובעת מהצלחת הטיפול שעובר המערער.

15. עוד נטען כי בית משפט קמא לא נתן משקל ראוי לעובדה כי המערער היה נתון במעצר בית לילי למשך 6 חודשים, ללא כל הפרה מצדו.

16. במהלך הדיון בערעור, הוסיף המערער טיעון נוסף לפיו יש לבחון אפשרות קבלת חוות דעת ממונה על עבדות השירות, מאחר והזימון בוצע לבא כוחו הקודם והמערער טוען כי לא דווח לו על זימון זה, משכך יש להחזיר את הדיון בפני בית משפט קמא כדי לבחון את העונש פעם נוספת לאחר הגשת חוות דעת הממונה.

17. מנגד, המשיבה סמכה את ידיה על מסקנותיו של ביהמ"ש קמא. היא טענה כי העונש הינו סביר, ובמלאכתו ביהמ"ש קמא שקל את כל הנסיבות והשיקולים הרלוונטיים. העונש מתיישב עם הענישה הנהוגה, אינו חריג ביחוד לנוכח עברו התעבורתי של המערער.

דין והכרעה:

18. המערער הורשע, כאמור, בפני בית משפט קמא בעבירות, שעניין נהיגה בזמן פסילה, נהיגה ברכב ללא רישיון נהיגה תקף לסוג הרכב ואי ציות להוראות שוטר. אין צורך להכביר במילים באשר לחומרת העבירות שבפנינו המגלמות בחובן סיכון פוטנציאלי לכלל המשתמשים בדרך, כמו גם זלזול במערכת החוק והמשפט במדינת ישראל. להמחשת האמור לעיל יפים הדברים הבאים, כפי שנאמרו ברע"פ 3878/05 **יעקב בנגוזי נ' מדינת ישראל** (26.05.2005):

"העבירה אותה עבר המבקש היא חמורה ויש לבטא את חומרתה בענישה מרתיעה. נהיגה בכבישי הארץ בזמן פסילת רישיון טומנת בחובה סיכונים רבים לבטחונם של נוסעים ברכב והולכי רגל. יתר על כן, ולא פחות מכך, היא משקפת התייחסות של ביזוי החוק וצווי בית המשפט. עניינו של המבקש חמור פי כמה, נוכח העובדה שנהיגתו במצב של פסילת רישיון נעשתה בעת שהיה תלוי נגדו מאסר על תנאי של 12 חודשים בגין עבירה קודמת של נהיגה בזמן פסילת רישיון. בנסיבות אלה, אין צורך בחיזוק נוסף למסקנה המתבקשת כי מדובר במערער המזלזל זלזול עמוק בחוק, בצווי בית המשפט, ובחובתו הבסיסית לקיים את הכללים שהחברה קבעה להבטחת חייהם ושלומו של בני הציבור".

19. כמו כן נקבע ע"י כב' השופט רובינשטיין, כי **"עבירות נהיגה בפסילה ללא ביטוח וללא רישיון, יש בהן לא רק דופי פלילי אלא אף מוסרי כפול: הסיכון המובהק לעוברי דרך (וגם לנוהג עצמו), וזו עיקר, וכן קשיים במימוש פיצויים בעקבות תאונות דרכים אם אלה יקרו חלילה בעת נהיגה כזאת [...] ומכל מקום הטלתם על קופת הציבור"** (רע"פ 665/11 אבו עמאר נ' מדינת ישראל (לא פורסם) פסקה ז). עוד נקבע, מפי כב' השופט לוי ברע"פ 6115/06 **מדינת ישראל נ' אבו-לבן** (פסקה 5) כי:

"נדמה כי אין צורך להרחיב אודות החומרה הכרוכה בנהיגה בזמן פסילה. בביצוע מעשה כזה מסכן הנהג, שכבר הוכיח בעבר כי חוקי התעבורה אינם נר לרגליו, את שלום הציבור - נהגים והולכי רגל כאחד; הוא מבטא זלזול בצווים של בית-המשפט; הוא מוכיח, כי לא ניתן להרחיק אותו נהג מהכביש כל עוד הדבר תלוי ברצונו הטוב...".

20. הענישה המקובלת לעבירה של נהיגה בזמן פסילה, חייבת לבטא את משקלם של הערכים המוגנים שהופרו; כן להעביר מסר תקיף ומרתיע מפני ביצועה. מכאן, ובמספר הזדמנויות ביהמ"ש העליון אישר מתחם עונש הכולל בתוכו מאסר בפועל, כפי המתחם בו בחר ביהמ"ש קמא, וגם הטלת מאסר בפועל לתקופה משמעותית (רע"פ 8013/13 **אמיר מסעוד נ' מדינת ישראל**, פסקה 13 (18.12.13); רע"פ 7982/13 **עדיאל שגן נ' מדינת ישראל** (6.1.14); רע"פ 5464/16 **דימטרי לייזרוביץ נ' מדינת ישראל**, פסקה 7 (12.7.16); רע"פ 7612/13 **שמעון אמסלם נ' מדינת ישראל**, פסקה 9 (18.3.14) (להלן **"פרשת אמסלם"**)).

21. מעיון בפסיקה אותה סקר ביהמ"ש קמא וזו שלעיל, עולה כי מרבית המקרים שבהם ביהמ"ש גזר על מערער ריצוי מאסר בפועל בשל ביצוע העבירה של נהיגה בזמן פסילה עם עבירות נלוות, דובר בנאשמים בעלי עבר תעבורתי עשיר, אשר לחובתם מאסרים מותנים. נסיבות אלו, עבר תעבורתי עשיר וגם מאסר מותנה, הצדיקו ענישה הכוללת גם מאסר בפועל אף לתקופות ממושכות (פרשת אמסלם, פסקה 9); רע"פ 5638/13 **נכפולגר נ' מדינת ישראל** (15.1.2014); רע"פ 321/14 **סלאמה נ' מדינת ישראל** (26.01.2014); רע"פ 10424/06 **לודוויה נ' מדינת ישראל** (22.2.07).

22. אי לכך, לאחר עיון בפסיקה אליה הפנה ביהמ"ש קמא וגם המערער במסגרת הודעת הערעור, ועמידה על רמת הענישה הנהוגה ומקובלת, נסיבות ביצוע העבירות גם הנלוות, אני סבור כי המתחם אותו ציין ביהמ"ש קמא בגין עבירות בהן הורשע המערער הינו סביר.

לחובת המערער יש לציין, כי המשיב ביצע את העבירות שבפנינו, שעיקרן העבירה של נהיגה בזמן פסילה, עת שהיה תלוי ועומד נגדו **מאסר על תנאי בר הפעלה** לתקופה של 6 חודשים. יובהר בנקודה זו, כי עברו הפלילי של המשיב כולל 22 הרשעות קודמות (ביניהן שתי עבירות נהיגה בזמן פסילה ועבירה של נהיגה בשכרות), עיון בגיליון המרשם התעבורתי של המשיב מלמד, כי המשיב צבר לחובתו מספר של הרשעות תעבורה, לרבות הרשעות בעבירות של נהיגה בזמן פסילה.

23. עברו התעבורתי מעיד על אורח חייו העברייני וכן על כך שלא היה בעונשי המאסר בפועל שהושתו בעבר על המשיב (3 חודשים שרוצו בעבודת שירות), כדי להרתיעו מלשוב ולבצע עבירות דומות.

24. כידוע, ערכאת הערעור תמנע מלהתערב בגזר הדין שהשיתה הערכאה הדיונית אלא אם ימצא, כי נפלה טעות מהותית בגזר הדין או כי עונשו של המערער סוטה באורח מהותי מרמת הענישה הנוהגת במקרים דומים (ע"פ 8598/14 **אלמליח נ' מדינת ישראל**, פסקה 9 (1.3.2015)). במקרה שבפנינו לא הושת על המערער עונש החורג באופן מהותי מרמת הענישה הנהוגה במקרים דומים, זאת בהינתן מהות והיקף העבירות בהן הורשע המערער וכן עברו התעבורתי המכביד. בית משפט קמא איזן כיאות בגזר הדין בין השיקולים השונים ואף נתן דעתו, בין היתר, לנסיבותיו האישיות ולהודאתו המידית בעובדות כתבי האישום. עונש המאסר בפועל, אשר הושת על המערער בגזר הדין - עונש של 7 חודשי מאסר - אינו חמור כלל ועיקר.

25. לא מצאתי מקום לקבל את השגת המערער על סטייתו של בית המשפט לתעבורה מהמלצתו של שירות המבחן, והחלטתו שלא להאריך את תוקפו של המאסר המותנה שהושת עליה. בית המשפט העליון ציין ברע"פ 9460/16 **גרנבי נ' מדינת ישראל**, פסקה 8 (12.3.2017):

"בית המשפט אינו מחויב לאמץ את המלצות שירות המבחן, הגם שיש ליתן להן את המשקל הראוי. ראייתו של בית המשפט הינה רחבה יותר, ועליו לשקול מכלול של נסיבות ושיקולים, כגון: חומרת העבירה ונפוצותה בציבור; הצורך בהגנה על שלום

הציבור ובטחוננו; הרתעת העברין הקונקרטי ועבריינים בכוח; וכיוצ"ב. שיקולים אלה אינם נמנים על מערכת השיקולים המנחים את קצין המבחן, והם נלקחים בחשבון, ככלל, על ידי בית המשפט בלבד, אשר אמור לשים לנגד עיניו גם את המלצותיו של קצין המבחן" (ראו גם, רע"פ 226/17 מסיקה נ' מדינת ישראל (6.3.2017); רע"פ 4719/13 צוקרן נ' מדינת ישראל (20.8.2013); בש"פ 7999/12 ג'רבי נ' מדינת ישראל (2.12.2012)).

26. בנסיבות דנן, עבר המערער בפעם השלישית עבירה של נהיגה בזמן פסילה, שהיא מהחמורות שבעבירות התעבורה (רע"פ 8466/17 אוסטניאזוב נ' מדינת ישראל (8.11.2017); רע"פ 8438/17 כיאל נ' מדינת ישראל (30.10.2017)). זאת, חרף עונש המאסר המותנה שהושת עליו במסגרת תיק התעבורה הקודם; אף לאחר שריצה 3 חודשי מאסר בדרך של עבודות שירות; התנהגות המערער מבטאת התרסה נגד שלטון החוק וזילות רבתי של החלטות בתי-המשפט. בהתנהגות זו הוכיח המערער, כי אין בכוונתו להימנע מהתנהלות עבריינית בתחום התעבורה, ונראה כי אין מנוס, למרבה הצער, מהשמתו מאחורי סורג ובריח, ואין מקום להאריך את התנאי כפי שהמליץ שירות המבחן מקום בו עננת המאסר על תנאי לא הרתיעה כלל ועיקר את המערער.

27. לא נעלם מעיני ולא מעיני בית משפט קמא העובדה שהמערער החל הליך הטיפול, עם זאת, כידוע, עיקרון השיקום, על אף חשיבותו, אינו בא להחליף עקרונות ענישה נוספים, וביניהם עקרון ההלימה. הערכה כי קיים סיכוי שהמערער ישתקם אינה מובילה בהכרח למסקנה כי יש לחרוג לקולה ממתחם העונש ההולם, אף אם תסקיר שירות המבחן תומך בהקלה מעין זו (ע"פ 452/14 דבוש נ' מדינת ישראל (3.4.2014); ע"פ 2015/13 פלוני נ' מדינת ישראל (05.08.2013); רע"פ 398/14 ערג' נ' מדינת ישראל (16.3.2014)). המערער יכול להשלים הליך הטיפול בו החל בין כותלי בית הסוהר ולא בהכרח כשהוא משוחרר.

28. לפיכך, לא מצאתי מקום להתערב בהחלטתו של בית משפט קמא להפעיל את המאסר המותנה שהושת על המערער במסגרת תיק התעבורה קודם, חרף המלצתו של שירות המבחן, המלצה, שכזכור נדחתה. ראוי להזכיר, כי בית משפט קמא הקל עם המערער עת הפעיל את עונש המאסר המותנה בגין ביצוע "העבירה הנוספת", היא הנהיגה בזמן פסילה, בחופף לעונש המאסר שהושת עליו. זאת, אף שהכלל הקבוע בסעיף 58 לחוק העונשין מורה, כי עונש מאסר המותנה ירוצה במצטבר לעונש המאסר שנגזר בגין העבירה הנוספת, בהעדר טעמים מיוחדים.

29. גם בטענתו של המערער לקבלת חוות דעת הממונה על עבודת השירות וריצוי העונש שהוטל עליו בעבודות שירות, אין ממש. המערער לא התייצב פעמיים בפני הממונה חרף זימונו ובחר במודע לוותר על קבלת חוות דעת מטעם הממונה ולא הייתה בפיו כל טענה כפי שמלמדים דבריו בפני בית משפט קמא במסגרת הטיעונים לעונש, דבר שלא הוליד כל ציפייה מצד המערער בעצם הפנייתו בפני הממונה לעבודת שירות. משכך לא נוצרה ציפייה כתוצאה מהפניית עניינו לממונה, זאת משום שבדרך כלל - אין בעצם ההפניה כדי להגביל את שיקול דעתו של בית המשפט בבואו לגזור את דינו של המערער (ראו: רע"פ 2996/13 נייאזוב נ' מדינת ישראל (13.08.2014); רע"פ 1596/16 מחאמיד נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (05.09.2016)). במיוחד נכונים הדברים לאחר שהסתבר כי המערער התנהל שלא כראוי ולא התייצב בפני הממונה בתוך כך מעידה התנהגותו שזנח טענה זו בפני בית משפט קמא ואף

לא כלל אותה כחלק מטיעונו בערעור.

30. נוכח כל האמור לעיל, הרי שדין ערעורו של המערער על גזר דין להידחות והנני מורה כן.

31. המערער יתייצב לריצוי עונשו ביום 16/6/19 עד השעה 10:00, בבית המעצר קישון, או על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותה תעודת זהות או דרכון ועותק מהחלטה זו.

ניתן היום, י' סיוון תשע"ט, 13 יוני 2019, בהעדר הצדדים.